

Řehák, Adam. 2024. Pozorování sdílených prostor koleje Švehlova. Bakalářská práce. Praha, FHS UK

Vedoucí práce: Michal Lehečka, Ph.D.

Oponentka práce: Markéta Zandlová, Ph.D.

Bakalářská práce Adama Řeháka se zaměřuje na téma produkce a užívání krajiny Švehlovy koleje v perspektivě přebývání (Tima Ingolda). Opírá se o kvalitativní výzkum a teoreticky vychází především z antropologické literatury. Posudek začnu osobní poznámkou. Téma je mi dost blízké, strávila jsem pět let na koleji Houštka ve Staré Boleslavi, která patřila ve své době k nejvíce unikátním kolejím Univerzity Karlovy, a která bývala právě se „Švehlovkou“ a několika dalšími kolejemi srovnávána. Na připomínku kolejních let skrze tuto bakalářskou práci jsem se těšila a musím konstatovat, že v tomto ohledu jsem nebyla zklamaná.

Teoretická část je dobře napsaná, Adam Řehák v ní prokazuje, že se v teoriích zorientoval a umí je vyložit. Neopírá se sice o širokou paletu teorií, ale ty, které se rozhodl použít, shrnul s porozuměním; především je patrné důkladně čtení Tima Ingolda. Poněkud zbytečná je dle mého názoru odbočka k infrastrukturám (Gupta 2021; v práci s. 16), která je z hlediska výkladu postradatelná a v následné analytické části není nijak podstatně využita. Podobně se i v analytické části objevují odkazy na teorie a literaturu, které sice *nějak* (více nebo méně vzdáleně) s tématem souvisí, ale analýzu nijak neprohlubují ani nerozšiřují (odkaz na Grygara na s. 25, na Sokola na s. 26 aj.). Naopak když autor píše o hranicích, limitech, plotech či zdech v „krajíně“, je překvapivé, že nepracuje také s dizertační prací svého školitele Michala Lehečky, který se tématu hranic v prostoru naopak specificky věnoval.

Metodologický popis je přiměřeně rozsáhlý, ovšem paradoxně se z něj nedozvídáme řadu konkrétních informací, jako např. v jakém období probíhal vlastní výzkum (zda se překrýval s celou dobou pobytu studenta na koleji, nebo s jeho částí), s kolika informátory byly realizovány rozhovory, zda byla o výzkumu informována Správa KAM atd. Z popisu analýzy si nejsem jistá, že pan kolega úplně pochopil, v čem spočívá „pročítání, zapisování, redukce dat, porovnávání a pojmenovávání“ (s. 22; například „redukce dat“ neznamená „eliminaci“, jak ji zde autor vyložil) a také se zdá, že data vůbec neprocházela procesem kódování. Prosím tedy u obhajoby o vyjasnění (popis), jak tedy byla vytvořená data analyzována.

V analytické části se Adam Řehák pokusil aplikovat Ingoldovo chápání krajiny a „životního prostředí“ („environment“) na prostor konkrétní koleje. Myslím, že se mu to na mnoha místech podařilo, kupříkladu když popisuje kolejní chodby jako cesty a ukazuje, jak je přebýváním na nich utvářena, proměňována a žita krajina kolejí. Propojování konceptů a dat je náročnou dovedností, a proto není divu, že se to nepodařilo pokaždé, takže například na posilovnu, knihovnu nebo kuchyňku už perspektiva „přebývání“ tak dobře interpretačně uplatněna není a text je spíše detailní deskripcí vyjednávání pravidel užívání uvedených prostor (kap. 2.4.). Pěkná je kapitola o časovosti, který ukazuje, jak se stopy minulosti krajiny/koleje propisují do

současnosti. Na konci podkapitoly 2.7. se objevuje zmínka o důležité roli jazyka při utváření krajiny i při jejím obývání (s. 41). Těšila jsem se na příklady z terénu, neboť toto téma je nosné a zajímavé – bohužel ale autor uvádí jen název „Stará“ a „Nová“ kolej. I když obecně jistě teze o důležitosti jazyka a pojmenování platí, těžko ji lze užít ve vztahu k danému terénu, pokud pro ni nemá autor více podpůrných dat.

Formálně je práce lehce nedopracovaná, obsahuje gramatické chyby, chyby v interpunkci, nejednotné formátování (např. poznámky pod čarou, s. 17, kde je různě velké písmo, různě použité uvozovky, posun textu v odstavci), seznam literatury není dle jednotného úzu aj.). Poznámka k citacím: pokud autor cituje knihu, v níž má každá kapitola svého autora/ku, jako je např. metodologická učebnice Novotné a kol. (2019), je třeba odkazovat jednotlivé kapitoly dle příslušných autorek a autorů, nikoli odkazem na celou knihu. Naopak oceňuji obrazové přílohy, které čtenáři napomáhají udělat si o zkoumané koleji lepší představu.

Celkově je bakalářská práce Adama Řeháka dle mého názoru v podstatě zdařilá a odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na bakalářské práce. Autor provedl vlastní výzkum, zpracoval teoretické koncepty, pokusil se koncepty propojit s daty a shrnul výsledky svého bádání. Díky detailním popisům terénu i fotografiím zpřítomnil čtenáři prostor, ve kterém svůj výzkum realizoval, a poukázal pěkně na to, jak je prostor utvářen tím, jak je obýván. Přesto má práce i určité nedostatky, zmíněné výše.

Práci tedy doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit jako **velmi dobrou**.

Otázka k obhajobě:

Adam Řehák dobře propojuje konceptualizaci krajiny a „dwelling“ Tima Ingolda s možnostmi jejího využití na prostor budovy Švehlovy koleje. Přesto by mě zajímalo, zda vidí i nějaké rozdíly. Například když píše o chodbách koleje jako o veřejných cestách, které „mají v urbanistickém designu zůstat nepoznamenány přebýváním těch, kteří po nich cestují.“ (s. 28). V čem si ale kolejní chodby a veřejné cesty podobné nejsou?

V Brandýse nad Labem

Markéta Zandlová

6. 6. 2024